

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ (ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ) ОСВІТИ В УКРАЇНІ

**Матеріали XXII Всеукраїнської науково-
практичної конференції з міжнародною участю**

(Тернопіль, 22-23 травня 2025 року)

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО
МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ
(ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ) ОСВІТИ
В УКРАЇНІ**

**Матеріали XXII Всеукраїнської науково-
практичної конференції з міжнародною участю**

(Тернопіль, 22-23 травня 2025 року)

Тернопіль
ТНМУ
«Укрмедкнига»
2025

УДК 378:61(063)(477)

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай, доц. А. І. Машталір.

Сучасні тенденції та перспективи розвитку вищої медичної (фармацевтичної) освіти в Україні : матеріали XXII Всеукр. наук.-практ. конф. (Тернопіль, 22–23 трав. 2025 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського МОЗ України. – Тернопіль : ТНМУ, 2025. – 404 с.

Матеріали надруковано в авторській редакції. Автори публікацій несуть повну відповідальність за точність наведених фактів, цитат, даних, відповідної галузевої термінології, власних імен та інших відомостей.

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА “ГІГІЄНА ТА ПРОФЕСІЙНА ПАТОЛОГІЯ” ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬОЇ СКЛАДОВОЇ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ: ОПТИМІЗАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ, УРАХУВАННЯ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ ТА ВІКОВИХ І ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ

**І. В. Сергета, Н. В. Стоян, О. Ю. Браткова, І. Л. Дреженкова,
Л. М. Ваколюк, О. Б. Дударенко, М. А. Редчіц, Т. В. Шевчук,
О. В. Дякова, Л. О. Процюк, Р. В. Теклюк, Т. В. Тисевич,
Т. І. Гончарук**

Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова

Вступ. Освітньо-науковий рівень вищої освіти і, отже, рівень підготовки докторів філософії (PhD) згідно із фундаментальними положеннями Законів України “Про освіту” та “Про вищу освіту” обумовлює необхідність здобуття особами, які навчаються, теоретичних знань, прикладних умінь, практичних навичок та загальних і спеціальних компетентностей, котрі цілком достатні для продукування нових ідей, успішного розв’язання комплексних проблем у галузі професійної і дослідно-інноваційної діяльності лікувального, реабілітаційного та профілактичного змісту, оволодіння методологією наукової і педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення [1, 2, 3].

Основна частина. Ураховуючи наведене, навчальна дисципліна “Гігієна та професійна патологія” у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова є однією із найважливіших частин освітніх програм підготовки докторів філософії (PhD) в рамках професійної спеціалізації за освітньо-науковими програмами: І2 “Медицина”, І9 “Громадське здоров’я” та Е1 “Біологія та біохімія” і розрахована на 8 кредитів, які засвоюються протягом другого та третього років навчання.

Головною метою викладання навчальної дисципліни у системі формування комплексу медико-біологічних знань і умінь в галузі громадського здоров’я з урахуванням сучасних тенденцій розвитку вітчизняної та світової науки, вітчизняного і світового ринків праці є розвиток у фахівця профілактичного мислення, отримання навичок оцінки факторів навколишнього середовища і соціальних умов життя та одержання

знань і умінь про наслідки їх негативного впливу на здоров'я людини, розробки заходів запобігання виникненню негативних зрушень у стані здоров'я та захворювань.

У зв'язку з цим основним предметом вивчення навчального предмету є встановлення закономірностей впливу навколишнього середовища і соціальних умов життя на організм людини та громадське здоров'я з метою обґрунтування адекватних існуючим умовам гігієнічних нормативів, санітарних норм і правил та профілактичних заходів, реалізація яких забезпечує оптимальні умови для життєдіяльності, збереження і зміцнення здоров'я, попередження захворювань тощо.

Тому як провідні завдання навчальної дисципліни потрібно відзначити: (а) вивчення природних та антропогенних факторів довкілля і соціальних умов, що справляють вплив на здоров'я людини; (б) встановлення закономірностей впливу факторів і умов навколишнього середовища на організм людини та громадське здоров'я; (с) наукове обґрунтування і розроблення гігієнічних нормативів, санітарних норм і правил, профілактичних заходів, що сприяють максимальному використанню факторів навколишнього середовища, котрі позитивно впливають на організм, а також усуненню або обмеженню до безпечних рівнів несприятливих впливів; (d) впровадження у практику роботи закладів освіти та установ охорони здоров'я гігієнічних рекомендацій, санітарних норм і правил, що розроблені, (е) перевірка їх ефективності та подальше удосконалення; (f) прогнозування санітарної ситуації на як на найближчу, так і на віддалену перспективу.

У цьому контексті надто вагомим є урахування вікових і гендерних особливостей. Так фактори ризику, пов'язані з ними, представлені у розрізі вивчення таких тем предмету, як: "Аліментарна регуляція діяльності шлунково-кишкового тракту, діяльності ендокринної системи, обміну речовин та імунобіологічної реактивності організму", "Нутриціологічна профілактика захворювань органів травлення, атеросклерозу, ожиріння, цукрового діабету та передчасного старіння", "Гігієнічні основи комплексної оцінки стану здоров'я дітей і підлітків", "Методи оцінки фізичного розвитку дітей і підлітків", "Гігієнічна оцінка режиму дня та навчально-виховного процесу учнів різного віку", "Методи гігієнічної оцінки устаткування та утримання навчально-виховних установ для дітей і підлітків. Гігієнічна оцінка дитячих меблів", "Лікарсько-санітарний нагляд за умовами виховання та навчання дітей і підлітків у школі" тощо.

Крім того, розглядаючи зазначене питання, слід відзначити, що з метою сприяння рівній турботі жінок та чоловіків про власне здоров'я і здоров'я членів родини в структурі навчального предмету розроблені інформаційні матеріали щодо переваг здорового способу життя, визначені особливості поширення інформаційних матеріалів про хвороби, характерні для кожної статі та властиві для основних вікових груп, а також переваги проходження щорічних профілактичних медичних оглядів, розглядаються інформаційні матеріали для медичних працівників щодо недискримінаційної гендерно-обумовленої комунікації з пацієнтами та рекомендації відносно розвитку фізичної культури в закладах освіти з урахуванням гендерного підходу, а також розглядаються питання щодо залучення батьків та інших представників здобувачів освіти до здійснення вільної від гендерних стереотипів професійної орієнтації учнів, встановлена необхідність налагодження комунікації з міжнародними організаціями та іноземними закладами освіти з метою вивчення найкращих міжнародних практик у сфері запобігання дискримінації в освітній і лікарській діяльності.

Саме тому основними методами навчання в ході засвоєння основі навчальної дисципліни “Гігієна та професійна патологія” є: і традиційні лекційні та практичні (семінарські) заняття, і наукові дискусії та бесіди, обговорення основ організації наукових дослідження, які перебувають у фокусі наукової роботи, пояснення, ілюстрації, спостереження, навчальні “суперечки”, обговорення будь-якого питання навчального матеріалу, що має резонанс у науковому товаристві, пізнавальні ігри шляхом моделювання ситуацій, котрі викликають інтерес до навчальних предметів, створення ситуації новизни в процесі викладання навчального матеріалу, а також потребують опори на життєвий досвід.

Провідними методами оцінювання та контролю отриманих результатів навчання є: індивідуальний усний контроль, індивідуальний тестовий контроль, постановка запитання у вигляді певної проблеми, спільне індивідуальне і комбіноване опитування тощо. Натомість оцінювання самостійної роботи аспірантів, яка передбачена поряд із аудиторною роботою, здійснюється в ході поточного контролю теми на відповідному практичному занятті. Зрештою, оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється під час проведення іспиту.

Висновки. В представленій роботі визначені ефективні підходи до оптимізації викладання, з урахуванням сучасних тенденцій розвитку

ринку праці та вікових і гендерних особливостей, навчальної дисципліни “Гігієна та професійна патологія” як вагової складової освітньої підготовки докторів філософії на сучасному етапі.

Список літератури

1. Сергета І. В., Панчук О. Ю., Стоян Н. В., Дреженкова І. Л., Макаров С. Ю. Університетська гігієна у контексті імплементації “Закону про вищу освіту”: фізіолого-гігієнічні основи, реалії та шляхи розвитку. Довкілля та здоров’я. 2016. № 4 (80). С. 46-52.
2. Makarov S. Y., Stoyan N. V., Serheta I. V., Taran O. A., Dyakova O. V. Peculiarities of the interaction of the indicators of psychophysiological adaptation of modern students in the context of the effective monitoring of individual health of young women and young men. Wiadomości Lekarskie. 2019, tom LXXII, nr 5 cz II. P. 1053-1058.
3. Сергета І. В., Серебреннікова О. А., Стоян Н. В., Дреженкова І. Л., Макарова О. І. Психогігієнічні принципи використання здоров’язберігаючих технологій у сучасних закладах вищої освіти. Довкілля та здоров’я. 2022. № 2 (103). С. 32-41.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ІНОЗЕМНИХ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА КАФЕДРІ ХІРУРГІЧНИХ ХВОРОБ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

**В. М. Байбаков, Г. І. Тітов, С. С. Островська, С. О. Мунтян,
О. С. Трушенко, О. В. Антонова**

Європейський медичний університет, м. Дніпро, Україна

Вступ. В сучасних складних соціально-економічних умовах військового стану робота з іноземними здобувачами вищої освіти (ЗВО) вимагає суттєвих змін в навчальному процесі [1, 2, 3]. Для розвитку професійної особистості ЗВО важливою і необхідною данкою навчання є самостійна робота. В ЄМУ технології впровадження основ самостійної роботи при викладанні хірургічних дисциплін іноземним ЗВО старших курсів бути адаптованими до умов військового стану в Україні. Протягом 3-х воєнних років на кафедрі хірургічних хвороб, при викладанні дисциплін основних і вибіркового компонентів освітніх програм, були розроблені і застосовані методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів (СРЗ) Для більш продуктивної роботи і раціонального витрачання часу

Кочубей О. А., Ащеулова Т. В., Герасимчук Н. М., Кисиленко К. В. КЛІНІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК У МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ.....	24
Сергета І. В., Стоян Н. В., Браткова О. Ю., Дреженкова І. Л., Ваколюк Л. М., О. Б. Дударенко, Редчіц М. А., Шевчук Т. В., Дякова О. В., Процюк Л. О., Теклюк Р. В., Тисевич Т. В., Гончарук Т. І. НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА “ГІГІЄНА ТА ПРОФЕСІЙНА ПАТОЛОГІЯ” ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬОЇ СКЛАДОВОЇ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ: ОПТИМІЗАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ, УРАХУВАННЯ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ ТА ВІКОВИХ І ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ	27
В. М. Байбаков, Г. І. Тітов, С. С. Островська, С. О. Мунтян, О. С. Трушенко, О. В. Антонова	22
ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ІНОЗЕМНИХ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА КАФЕДРІ ХІРУРГІЧНИХ ХВОРОБ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	30
Петров Є. Є., Бурмак Ю. Г., Іваницька Т. А., Трибрат Т. А., Чекаліна Н. І. СИМУЛЯЦІЙНЕ ОБЛАДНАННЯ: ЩО КРАЩЕ ВИКОРИСТОВУВАТИ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ ДОДИПЛОМНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ?	32
Подаваленко А. П., Нессонова Т. Д., Білера Н. В. РІВЕНЬ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ НА ЦИКЛАХ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ЗА ТЕХНОЛОГІЄЮ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ.....	35
Лесний В. В., Лесна А. С. СУЧАСНА ЛЕКЦІЯ: МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ	36
Галицька-Хархаліс О. Я., Генік Т. Р., Флекей П. П., Панчишин Н. Я. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНІ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ.....	38
Гуржій О. В., Коломієць С. В., Коломієць Б. С. ВІРТУАЛЬНА МОБІЛЬНІСТЬ ТА ТЕЛЕМЕДИЦИНА, ЯК СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	39
Огоренко В. В., Ніколенко А. Є., Шустерман Т. Й., Кокашинський В. О. ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ МУЗИКИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ПРОФІЛАКТИКИ ТРИВОГИ, ДЕПРЕСІЇ ТА СТРЕСУ	